

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Vošnjakova
ulica št. 20.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 1. novembra 1929.

Posamezna številka 1-50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Žensko delo in brezposelnost.

Civilizatorni in kulturni napredek na eni strani in gospodarska oslabelelost moškega, kot očeta in soproga, podžiga in sili žensko k samopomoči in k uveljavljanju svoje lastne osebnosti.

Danes skoro ni poklicne panoge, kjer bi ženska ne poizkušala svoje zmožnosti in jo tudi dejansko dokazala.

Ze iznajdljivost in žilavost, s katerima povprečna družinska mati bije svoj gospodarski boj in privede svoj naraščaj zmagovito do boljše eksistence kot je je bila sama deležna, ovrže vse trditve o ženski manjvrednosti iz bioloških ozirov. Kakor v družini, tako se uveljavlja ženska tudi v vsakem drugem poklicu, kjer ji je dana možnost svobodnega razmaha.

Dasi tudi gospodarski razvoj čedalje neizprosneje trga ženski naraščaj iz družinskega naročja in ga meče na delovni trg industrije in trgovine, vendar žensko poklicno udejstvovanje izziva odpor filistrov in konservativcev obojega spola.

Tudi brezposelnost, ki dela prglavice državnikom in narodnim gospodarjem vsega sveta, pripisujejo deloma ženskemu delu v pridobitnih poklicih. Zlasti trdijo to oni, ki se ne zavedajo globokejših vzrokov tega zla.

Da se pomudim nekoliko pri vzrokih brezposelnosti, naj omenim, da ji je poleg preneglega naraščanja prebivalstva temu neprimerna razdelitev dela in dobička glavni vzrok. Nekoliko primerov:

Dočim se delavstvo vsega sveta bori za skrajšanje delovnega časa in objektivni ter nepristranski znanstveniki in socijologi statistično dokazujejo njegove ugodne posledice za narodno gospodarstvo, se temu delodajalci z vsemi razpoložljivimi sredstvi upirajo.

Jasno je, da bi z osemurnim delavnikom štirje delavci, ki sedaj delajo po deset ur dnevno, prihranili delo petemu delavcu, ki sedaj duševno in telesno propada v brezposelnosti.

Ko so prvi stroji začeli nadomeščati ročno delo, jih je delavstvo razbijalo iz bojazni, da mu bodo odvzemali delo in s tem možnost življenja. Tedaj je smatralo delavstvo stroj kot svojega najhujšega sovražnika in se ni zavedalo, da mu je namenjen kot pomočnik, ki naj mu lajša delo in omogoča boljše življenje.

Dasi se je v tem pogledu že mnogo obrnilo od tedaj na bolje, vendar še danes pretiran pohlep posedujočih po dobičku sabotira blagodejni upliv iznajdbe stroja.

Dočim sedaj en delavec v predolgem delovnem času streže često celo dvema strojema, bi lahko, ob pravilni delitvi dela v prid delavstvu, dva delavca izmenoma stregla enemu stroju. Tudi tako bi se zmanjšalo število brezposelnih.

Kar se tiče ženske konkurence na delovnem trgu, ako se pusti iz vidika upravičeno pravilo svobodnega razmaha vsakega človeka, je razmerje isto kot doslej navedeno. To je: Vedno povzroča preobremenitev enega človeka z delom brezposelnost drugega.

V tem pogledu beležimo vedno glavni odpor proti zaposlitvi poročenih žen in družinskih mater. Temu bi delno ne ugovarjala preveč. Saj žena in mati ima dovolj dela in truda v gospodinjstvu in družino, zato bi jo bilo dobro razbremeniti. A treba je prej ugotoviti vzroke, zakaj si žene nalagajo dvojno breme truda in odgovornosti. Vzroka sta v glavnem dva: 1. Išče žena zaslužek, ker mož, ki ima po pravilih današnjega družabnega reda nalogo, skrbeti za družino, iz raznih vzrokov tej nalogi ne zadosti v zadostni meri. 2. Vzrok je ta, da se žene gotovih poklicev drže službe, ki so jo opravljale v svo-

jem samskem stanu zato, da si ohranijo že deloma zaslužen pokojnino.

Trditve, da hodijo žene v delo oz. službo zato, ker jim gospodinjstvo delo ne prija, ne drži. Gotovo bi vsaka žena v ugodnih gmotnih razmerah si tudi gospodinjstvo delo znala tako urediti, da bi ji ne bilo v breme in bi si mogla nuditi tudi svojim željam primerno razvedrilo. Kako težko pa pušča mati svojo dečetu negi in vzgoji, to more doumeti le oni, ki je to bôl že sam doživel.

Ko smo ugotovili vzroke ženskega pridobitnega udejstvovanja, nam ni težak nasvet, kako te vzroke odpraviti in ta bi bil: 1. Preskrba vsakega otroka brez ozira na očetove dohodke; 2. starostno zavarovanje zakonske žene kot upravičena nagrada za njeno delo v družini. (Naj omenim, da so si angleške žene to že priborile, pri nas pa še čakamo na starostno zavarovanje poklicno zaposlenih.) Ženske konkurence na delovnem trgu so pa krivi tudi moški sami, ker pri mezdnih pogodbah dovoljujejo, da prejema ženska za delo, ki ga vrši enako kot moški, manjšo plačo. Prav pogosto se čuje ogorčena pritožba, češ: Ženska, pa ima tolikšno plačo! Dogaja se celo, da pred mezdnim pogajanjem vpraša zaupnik žensko: Kaj misliš, koliko potrebuje ženska takole za preživljanje, koliko naj zahtevamo?! Pri tem niti ne pomislijo, da ima tudi ženska morda koga, ki čaka na njeno pomoč. Naravno je, da podjetnik zaposluje raje žensko, ki mu vrši isto delo za manjše plačilo kot moški. Mnogi dajo prednost omoženim ženam, ker so dognali, da iste pridneje in skrbneje delajo kot samska dekleta, ker delajo iz nujne potrebe. Torej prihajamo na upravičeno zahtevo, ki so jo zadnja leta osvojili tudi mnogi organizirani moški, to je: »Za enako delo, enako plačilo.« Nepobitno dejstvo je, da dokler ne bosta gospodinjstvo delo in materinski trud javno priznana enakovrednima vsa-

kemu drugemu poklicu in temu primerno nagrajena, tako dolgo bodo poročene žene stremele za samostojnim zaslužkom izven svojega gospodinjstva. In to tudi one, ki imajo sicer poklic in veselje do gospodinjstva. Tudi je naravno utemeljena zahteva, da spada mati k otroku. Toda kako tej zahtevi zadostiti, ako mati nima sredstev za nego in vzgojo otroka.

Te zahteve zvené mnogim pretirane, a bi se vendar dale izvesti s pomočjo vsot, ki se jih danes vporablja za podporo brezposelnim. Razume se, da se ne vdajam naivni misli, da bi bila z izločitvijo poročenih žen brezposelnost odpravljena. Zavedam se, da je treba tu temeljite preosnove vsega gospodarstva. Navedla sem zgorajšnje trditve, da ovržem neupravičena očitanja na naslov žen, ki bijejo boj za najnujnejše življenske potrebščine sebe in svoje družine.

Š. B.

Žena na ruskem odru

Nedavno smo čitali v nekem meščanskem listu o ženi v novi ruski gledališki umetnosti. Ta list pravi, po nekemu St. Hartensteinu, da je izgubila žena v novi ruski umetnosti vsak pomen, da ne igra na odru niti približno tiste vloge, kakor po ostalih evropskih odrih. Da so lepe žene na ruskem odru zelo redke, ali pa, da se jih niti ne opazi, da so odnošaji med spoloma brez napetosti, zgolj stvarni. Dalje modruje še o ljubezni in kakšna zadeva je to, vendar je to drugo vprašanje, katero ne spada v ta članek. Stavi končno tudi vprašanje, kaj naj bi ob takih okoliščinah žena na odru? Zaključuje z ugotovitvijo, da nastopa igravec naravno, ozirajoč se na svoje moško bistvo, igralka pa je nehala biti ženska in je na odru brez barve in brez mika.

Ne vem, ali je list po nevednosti povedal nekaj dobre resnice, najbrže je tako storil, ker sicer ne bi mogel pisati proti lastnemu načelu, katerega zagovarja.

Če je temu tako, kot je list napisal, potem pozdravljamo ruski oder in pozdravljamo rusko ženo na njem. Da ne igra na odru niti približno tiste vloge kot po ostalih evropskih odrih nas jako veseli, da se že odpravi enkrat ta gniloba in da pride tudi v tem oziru do remedure. Na to, da ni lepih žen na odru, ali pa, da se jih niti ne opazi, vprašam: Kaj vstvarja življenje? Življenje! V njem pa so grde in lepe žene in življenje nima obzira ne do prvih in ne do

drugih in tudi oni ne, ki lepo ženo zagovarjajo in protežirajo in jim dajejo privilegije samo v svojo naslado.

Dalje pravi, da so odnošaji med spoloma brez napetosti. Panem et circense! so vpili Rimljani-pogani. Naš katoliški svet si pa želi menda tudi nekaj podobnega. Ali je gledališče, hram umetnosti, za vzbujanje odnošajev med spoloma? Če berem tako knjigo, pravim, da je šund; če pa vidim to na odru, pravim, da je dobro za blagajno.

Žena je torej s tem, da so postali odnošaji med spoloma brez napetosti, izgubila na odru vsako vrednost. Ali ona za to nastopa?

Igralec se baje naravno opira na svoje moško bistvo, ali ženska tega ni mogoče, ne da bi nehala biti ženska? Ne verjamem, da bi v Rusiji igrala ženska tako malenkostno vlogo, kot se pri nas domneva in kot jo pri nas igra. Če sodeluje v življenju, v javnosti, ima gotovo tudi na odru svoje mesto, kateri je verna slika živega življenja.

Pri nas smo že videli eno takih kolektivnih dram, to je Golouhova »Križa«. Vprašam: Kdo je imel tam glavno vlogo? Okrog katere moške osebe so se vrtela dejanja in okrog katere in za katero ženo? Niti eno, niti drugo! Žalostna usoda slovenskega proletarijata je imela glavno vlogo. Zadelala je naše može in žene, pa bodisi lepe ali nelepe in take so se pokazale tudi na odru.

Ruski oder predstavlja isto, ali pa podobno in zato ga moremo le pozdravljati in z njim tudi ženo na ruskem odru.

Kongres lige za seksualne reforme.

Ta mednarodna liga, ki je bila ustanovljena minulo leto v Kopenhagenu, je imela v prvi polovici septembra svoj kongres v Londonu. Sodeč po dnevnem redu in po osebnostih, ki so sodelovale, je bilo to zasedanje velike važnosti. Uvodni referat o seksualnosti in cenzuri je imel znani angleški književnik Bernard Shaw. Ostali referenti so bili ameriški inženjer Lindsay, ruska pisateljica Kolontajeva, japonski profesor Oguara, danski zdravnik Leunbach, dr. Benedik iz Berlina in drugi. Razpravljalo se je o reformi zakona, o prostituciji in o spolnih boleznih ter o materinskem pravu. Naloga lige je, da se ljudsko spolno življenje dovede v soglasje z rezultati znanstvenih dognanj, da pobija spolne bolezni in prostitucijo, da dela na seksualni iz-

obrazbi ljudstva in da vpliva na reformo seksualne zakonodaje v duhu znanstvenih dognanj. Na čelu lige se nahajajo znani znanstveniki: Forel, Ellis in Hirschfeld.

Diskrecija ob porodni postelji.

Berlinski Republikanski urad za pritožbe je dosegel majhno, vendar ne nevažno zmago nad duhom birokratizma in formalizma. V ženski bolnici Charité je bilo doslej predpisano, da so na deskah nad posteljami porodnic točno zapisovali pred imena, da-li je porodnica »gospa« ali »gospodična«, ozir. z drugimi besedami, ali je otrok »zakonski« ali »nezakonski«. Nikjer niso takšne formalnosti bolj brezumne in brezčutne nego na krajih trpljenja, pravijo berlinski listi, in zato ni bilo odveč, da se je omenjeni urad pobrigal, da bodo bodoče stala na deskah samo imena brez njih.

Nezakonska deca v Avstriji.

Najnovejša statistika dece, rojene kot nezakonske, v Avstriji kaže sledeče zanimive podatke: Dunaj, Nižja Avstrija in Tirolska 25 odstotkov; Gornja Avstrija 32 odstotkov; Salzburgska in Štajerska 48 odstotkov in Koroška celih 70 odstotkov. Ker so menda nezakonski otroci važno merilo za kulturo in odgovornost, lahko sodimo, da sta najkulturnejša v Avstriji rdeči Dunaj in črna Tirolska, najnekulturnejša pa črnorodeča Koroška. Pa to le mimogrede. Glavne bodo po našem gospodarske razmere.

Šola in muslimanke v Bosni.

Gotovo so le v Bosni lahko ponosni, da imajo zakon, ki z eno svojo določbo dela razliko pri posameznih veroizpovedih in spolu. To je stari zakon, podedovan še po bivši Avstriji, po katerem ni obvezno za muslimanske otroke ženskega spola, da obiskujejo osnovno šolo. Po temu zakonu se jih, odnosno njihove starše ne more prisiliti, da bi se naučili vsaj čitati in pisati.

Medtem pa je pričel duh časa že sam od sebe delati sukcesivno na tem, da ukine ono, že dolgo v starinsko šaro spadajočo »dobrino« iz fevdalne begovske dobe, po kateri za otroka ženskega spola ni obveznega šolskega pouka v osnovni šoli, če je ta muslimanske veroizpovedi.

Preobrat v tej smeri se je v zadnjih letih opazal vedno bolj pri vpisovanju otrok v osnovne šole. Letos pa je bil posebno velik naval muslimanskih deklet na osnovne šole in njih število je doseglo rekord napram prejšnjimi leti.

Vzrok temu velikemu številu vpisanih muslimanskih deklet v osnovne šole je gospodarskega značaja. To priznavajo meščanski krogi sami. Naj so predpisi korana in starih šeg s svojimi zahtevami in naziranjmi po načinu starega patriarhalnega življenja s strani ženskega spola še tako strogi, nič ne more zadržati muslimansko revno ženo le med štirimi stenami in visoko ograjo, prenapolnjeno često do vrha z bedo, stradanjem in zapostavljanjem. Doraščajoča muslimanka vidi dnevno več svojih tovarišic drugih veroizpovedi, da hodijo nepokrite, ne da bi se jim kaj pripetilo in hite za najraznovrstnejšim zaslužkom. One si s tem olajšajo borno življenje in kar je končno naravno in umljivo, pridejo ven iz ozkega, za nje pretesnega kroga. Iz njega sili po zlati svobodi hrepeneča, od rane mladosti le z absolutno in pasjo pokorščino ubita muslimanska ženska duša...

Že prvi korak v ono drugo življenje izven očetove hiše je bil muslimanski ženi v prejšnjih letih pekoča rana. Povsod je treba, tudi pri najpriprostejšem delu znati vsaj čitati in pisati. Ker pa tega ni znala, je le težko dobila kdaj kakšno delo. Danes je po bosanskih mestih veliko število muslimanskih deklet, ki iščejo zaposlitve po tovarnah in je ne morejo dobiti iz enostavnega razloga, ker ne znajo ne brati in ne pisati. Tako so prišle revne muslimanske družine v Bosni do spoznanja, da je ona izjemna »dobrota« zakona le v njih nesrečo in se je ne poslužujejo več.

Če je kakšno delo v modernih tovarniških obratih na videz tudi izključno manuelno, se brez najnižje šolske izobrazbe pri istem danes ne da izhajati. Če nič drugega, morajo delavke znati pri strojih prebrati na primer številke. Tako torej kljub svoji prirojeni konzervativnosti vpisujejo muslimanski starši, vsako leto več, svoja dekleta vsaj v osnovne šole, akoravno jih zakon v to ne sili.

Tako sili ljudstvo k izobrazbi, kajti čas drvi nevzdržno naprej, z vedno novimi zahtevami tudi od revnega človeka — delavskega stanu. Življenje je boj in zmaguje le oni, ki skuša korakati času primerno naprej. Stremljenje po izobrazbi je pri mu-

slimanskem ženskem naraščaju diktirano zaenkrat le po borbi za kruh, kar ni prav idealno v smislu izobrazbe, a na žalost je to pogoj sedanjega vladajočega razreda. Učiti se je vendar treba za to, da nekaj znamo in ne edinole za to, da bolje živimo, ker nastane s tem le kruhoborsko profitarška kultura. Za kulturo duše in srca pri vprašanju izobrazbe delovnega ljudstva danes še ni smisla. S tem nam postane jasno, zakaj srednjeveška kurioziteti v zakonodaji Bosne do nedavno ni izginila, čeprav so bosanski muslimani imeli pred 6. januarjem tudi svojega ministra. Vendar se dozdeva, da bo čas sam napravil konec nepotrebnim, že zdavnaj preživelim zakonskim odredbam. — Želeti bi bilo, da bi se to kmalu zgodilo z vsemi izjemnimi določbami zakonodaje o ženi sploh, osobito z onimi, ki ji kratijo pravice, jo postavljajo na drugo mesto v človeški družbi ali pa zmanjšujejo njeno človeško dostojanstvo. Enako pravo bodi za vse človeštvo obojega spola na celem svetu in v prvi vrsti seveda v zadevi šolske izobrazbe!

Poskusna razporoka.

V Ameriki v Chicagu je uvedel sodnik Sabath nov način združevanja parov, ki se hočejo ločiti. Pred enim letom je poslal domov dve skregani dvojici s priporočilom, da ostaneta skupaj, ali ne kot poročena para, marveč kot delodajalec in gospodinja in čez eno leto naj prideta k njemu in poročata. Para sta ubogala in sedaj so tu poročila: Neki John Speyer in njegova žena sta povedala, da sta srečnejša, ako nista poročena. Ona pa želi ostati pri njem kot služkinja, a ne kot žena. Zato hočeta razporoko, kar se je izvršilo. Drugi par Esther Williams in njen soprog iz Evenstona pa sta raje poročena in sta umaknila tožbo na ločitev.

Spolne bolezni v Nemčiji in pri nas.

Iz Nemčije poročajo, da je v državnem odboru za zdravstvo poročal nek delegat, da so postale spolne bolezni tako redke, da dela to dejstvo že resne skrbi klinikam, kje naj vzamejo značilne slučaje raznih spolnih bolezni, da bi jih mogli pokazati študentom-medicincem v študijske svrhe. Kakor trde berlinski zdravniški krogi, so se po uvedbi zakona o pobijanju spolnih bolezni obolenja na sifilidi zmanjšala za 30 odstotkov,

ostale spolne bolezni pa za 15 odstotkov.

Ministrstvo za socialno politiko v Beogradu, zdravstveni oddelek, pa ima veliko dela s Sandžakom. Dve leti že preiskuje zdravstvene razmere v razmeroma najbolj zaostalih krajih naše države, to je v prejšnji Bosni in Sandžaku. Sedaj ima državni higijenski zavod na razpolago končne rezultate, ki kažejo, da sta ti dve pokrajini v gotovem oziru pravi muzej nalezljivih bolezni. Trenutno osredotočuje ministrstvo svoje delo na raziskovanju spolnih bolezni ter ugotovitev spolno bolnih oseb. V nekaterih okrajih Bosne je razširjena sifilida skoraj do sto odstotkov. Kakor so preiskave ugotovile, ne gre v teh slučajih računati z novim pojavom, temveč so te bolezni hereditarne (dednega) značaja. Višina odstotkov gre predvsem na račun turškega režima in dejstva, da je radi mohamedanskih verskih prepisov le težko dobiti zdravnikom dostop k muslimankam. Ministrstvo se nadeja, da bo dobilo dovolj ženskih zdravnic, ki bi odpravile to gorje in začele energično akcijo za ozdravitev našega naroda. Zdravstveno ministrstvo ima na razpolago 62 ustanov, ki se bodo pečale s to zadevo.

Upamo, da bo rodilo delo ministrstva uspehe ter da bomo vsaj pri prihodnji generaciji lahko čitali enaka poročila kakor so ta iz Nemčije. V drugih krajih naše države pa je že sedaj itak precej dobro. Predvsem bo treba spolne izobrazbe naši mladini in bolezni, katerih grozoto bodo šele s tem spoznali, bodo izginjale.

Žena predsednica stranke.

Za predsednico angleške Delavske stranke je bila izvoljena za bodoče leto miss Lawrence. Miss Lawrence je prva žena, ki je postala predsednica Delavske stranke in je sedaj tajnica v ministrstvu za ljudsko blagostanje. Dve leti je bila podpredsednica.

Zadružna liga v sporazumu z Zvezo gospodarskih zadrug v Ljubljani bo od 1. novembra tek. leta dalje razpolagala z referenti o sledečih predmetih:

1. Zgodovina zadružnega gibanja;
2. sodobno stanje zadružništva;
3. o kreditnem zadružništvu;
4. bodoče smeri v zadružništvu;
5. o obstoječem zadružnem zakonu in težnjah za unifikacijo zadružne zakonodaje;

6. važnost stavbnih zadrug.

Zadruga in organizacije, ki bi želele kako predavanje, naj se obrnejo na Zvezo gospodarskih zadrug v Ljubljani, Miklošičeva cesta 13. Stroške predavanj nosijo naročniki.

Zveza gospodarskih zadrug r. z. z o. z. v Ljubljani priredi v sporazumu z Zadružno ligo 4 mesečni večerni združni tečaj za 15—20 delavcev in delavk. Vršil se bo od 8.—10. zvečer v Ljubljani.

Razpored:

1. Zadružna zakonodaja in zakonodaja, ki je z združništvom v zvezi;

2. razvoj združništva;

3. knjigovodstvo;

4. korespondenca;

5. praktično delo v zadrugah;

6. računstvo.

Sterilizacija v evgenične svrhe.

Sterilizacija ali odprava sposobnosti za oplojevanje ali za razmnoževanje ljudi je zakonito dovoljena menda le še v Kaliforniji v Združenih državah. Tu je bilo po neki statistiki steriliziranih že 5200 v evgenične svrhe, t. j. z namenom, da se človeški rod ne poslabša. Sterilizirajo tu ljudi, katerih potomstvo bi bilo po vsej priliki manjvredno in človeški družbi v škodo. Taka operacija se sme izvršiti sev le po pristanku dveh zdravnikov in enega sodnika.

Jesenice.

Vroči dnevi poletja so za nami. Izletniki in letoviščarji so se po večini povrnili na svoje redno delo. Otroci, razkropljeni po gozdovih, pri nabiranju malin in jagod ter pri obisku pri sorodnikih, so zopet nastopili pot v šolo.

Tudi naša podružnica se pripravlja na zopetno delo po odmoru med počitnicami. Prične s predavanji in otroškimi igrkami na prosvetnih večerih. Zato vabimo že to pot vse sodruge in sodružice, da nam pomagajo in se v čim večjem številu udeležijo, da bodo naša predavanja in veselice čim boljše posečane. Dalje je naša podružnica sklenila na svoji seji dne 17. sept. 1929, da nabira izletniški fond in sicer na sledeči način: Vsaka članica prispeva mesečno po 10 Din, kateri zneski se nalagajo na hranilno knjižico, in ako bo mogoče, napravimo leta 1931 skupni izlet na Dunaj. Katera članica pa bi se izleta ne udeležila, pa je od nje nabrana vsota njena last in jo ima kot hranilno vlogo. Ko bi nam okoli-

ščine ne dopuščale izleta na Dunaj, ga pa napravimo v kakšen drug primeren kraj. Glede natančnejših informacij naj se članice obrnejo na preds. Zugwitzovo.

Želeti bi pa bilo, da bi tudi podružnice nabirale take fonde, pred vsem pa centrala naše zveze.

V našo korist bi bilo, da bi se članice čim večkrat med seboj shajale in bodrile in čim поближе spoznavale. Zato si ta naš sklep osvojite tudi druge podružnice, pred vsem pa naj pove tudi centrala svoje mnenje k temu našemu sklepu.

Ljudje, ki jih je življenje pritisnilo ob zid

Lizol kot sredstvo za beg iz življenja.

Na potu v Novo mesto na Dolenjskem je te dni neki avtomobilist na samoti ob cesti zagledal ležati nekega moškega. Ko je avtomobilist ustavil avto in pristopil bližje, je opazil, da leži poleg moškega steklenica z lizolom. Nesrečnež je bil še pri življenju. Na vprašanje, kaj je, je odgovoril, da se je naveličal življenja, ker ne more dobiti ne dela ne jela! Avtomobilist je siromaka odpeljal v kandijsko bolnico pri Novem mestu. Ugotovilo se je, da je to bil neki šele 22 let stari krojaški pomočnik.

Ce že tako mladi krojaški pomočniki nimajo dela, kaj je potem šele s starimi?

Po kolenih okoli po svetu.

Nedavno tega sem imel opravka v Kranju na Gorenjskem. Ko sem se vračal v Ljubljano, sem videl, kako se je neki nesrečnež kakor žival priplazil na kolodvor po vseh štirih. Ubogi človek, ki se plazi po prahu, blatu, dežju, brozgi in snegu po vseh štirih in očitvidno nima nobenega doma, je vzbujal splošno usmiljenje.

Mnogo truda se porablja za povzdigo Gorenjske koš letoviščarskega kraja, kar je popolnoma v redu, ampak, da kažemo tujcem našo toli hvalisano srčno kulturo v tej obliki, da puščamo naše kretene plaziti po tleh kakor žival, pa ni v redu. Čut

človeškega dostojanstva narekuje, da se takega nesrečnika spravi v kak zavod, kajti če se mora tak človek plaziti okrog zaradi kruha, ni to njegova, marveč naša sramota.

Sestradana mati, jokajoči otrok in mrtve duše.

Dne 1. novembra t. l., torej na praznik vseh svetnikov, ko se vsakdo spominja svojih ranjkih, se je v opoldanskih urah na Miklošičevi cesti nudil pasantom naravnost pretresljiv prizor. Na trotoarju ob zidu neke hiše je na dežju in hladu ždela na mrzlem tlaku neka siromašna žena z otročičkom, ki je bil star kako poldrugo leto. Mati in otrok sta bila oblečena tako borno, da bolj borno že nista mogla biti. Nedorodni otročiček se je hulil poleg matere v cunje in je bil v obrazu ves siv in moder. Mati je seveda prosila mimoidoče za milodare.

Čuden krščanski svet; v času, ko vse tone v solzah, ima še vedno dovolj cinizma, da mirne duše gleda, kako siromašne matere z nedolžnimi otročiči od lakote v dežju in mrazu na cesti propadajo.

In še se najdejo ljudje, ki pravijo, da socialnopolitičnih zakonov ni treba! — Luk.

Veličina delavskega združništva.

Svobodno združništvo, organizirano v Mednarodni združni zvezi v Londonu, oskrbuje z življenskimi potrebščinami 51 milijonov delavskih družin!

Najnovejši razvoj združništva je v socialno-politični smeri. »Kodes« je že lansko leto upeljal fond za zavarovanje svojih članov, za starost, smrt in brezposelnost!

Čisti dobiček privatne trgovine obogati posameznike, čisti dobiček združnih organizacij je pa namenjen vsemu članstvu!

Geslo združništva: Eden za vse, vsi za enega!

Širite
naš list!

Hranilne vloge vlagaj } v
Vse potrebščine nakupuj }
KONZUMNEM DRUŠTVU ZA SLOVENIJO

v Ljubljani in njegovih podružnicah.